

DARAGÓ KIÁLTVÁNYA

"Harc!"

Az elmúlt héten az amerikai magyar közönségnek ugyancsak meg kellett dörzsölnie a szemét: jól olvassa-e az "Amerikai Magyar Népszava"-t, amelyben az Amerikai Magyar Szövetség elnökségének friss meglepetésű Kiáltványa foglaltatik. Sem többről, sem kevesebbről nincsen benne szó — akik talán nem olvasták volna, azoknak mondjuk: nem tréfálunk —, minthogy Daragó József, Kerekes Tibor, Második Deák Ferenc és dr. Szappanyos Béla, az A.M.Sz. nevében arra hívják fel az otthoni magyarságot, hogy — csináljon forradalmat, éltesse ki összes kaszáit és kapáit..., ne harcoljon, hanem szabotáljon a frontokon és odahaza.

Noha teljes egy hónap óta hallotunk az A.M.Sz. és Eckhardt Tibor birodalmában folyó veszekedésről, amelyek közt a vajdó kiáltványt megfogalmazták, mégis magunknak is kétszer kellett elolvasni a furcsa esetet, amíg hinni mertünk a szemünknek.

Hogyan? Hiszen mi "magyarul beszélő és író cseh bérencsek" a nyár óta ezt hirdettük és ennek az álláspontnak elfogadását is követeltük tőlük, legutóbb is azt írván: újból és újból ezt fogjuk Daragó uréktól kívánni, egyformán amerikai és magyar érdekből. Hazaárulónak bélyegezték bennünket miatta. Most, nyolc hónap után íme, egyszerre meggondolták magukat és követik példánkat a hazaárulásban.

Ismét a megtért bárány esetével állnánk szembe, ha nem lenne kötelességünk megvizsgálni, hogy mi van a báránybőr alatt? Nem farkas szándék-e? Amilyen őszinte elismeréssel vesszük tudomásul, hogy — ha bár csak több hónapos megfontolás és ellenkező beszédek után — az A.M.Sz. urai végre követik az amerikai és magyar azonos érdekek felől a mi kezdettől elfoglalt álláspontunkat, olyan objektív kötelességünk megvizsgálni: őszint-e ez az újabb pálfordulás, avagy megint csak továbblovgolás a trójai falovon?

A gyanu nemcsak a késedelmes elhatározás alapján jogosult. Hiszen ha a szabotálás helyes, akkor nagy felelősség terheli az urakat, hogy hónapokon át a frontokon vérezni hagyták a magyarságot, ahelyett, hogy rögtön előjöttek volna azzal, amit ma már helyesnek tartanak ennek megakadályozása megkísérése. Ezen az egyszerű és nehezen megcáfолható tényen kívül még sok sötét pontja van a kiáltványnak.

Minljárt, hogy elkerüli Horthy Miklóst és Istvánt a Horthy-fascizmus rendszerét megemlíteni, ami ellen fel kell támadni. Talán nem kell hővebben magyarázni, hogy a frontokon a hadparancsnak való engedelmségét megtagadni nem lehet anélkül, hogy a magyar katona ság a Horthyakkal szembe ne kerüljön. Hiszen Horthy Miklós nemcsak belevitte a názi orientációba Magyar országot, de ő rendelte el a jugoszláv hullarablást és ő alkudta ki a magyar trónt a fiának, cserébe az ujabban adandó magyar vérért. Hát Horthyról mégse essék szó a Daragóék kapa-kasza élesítési és szabotálási felhívásában? Azt hiszik Daragó urék, hogy az ilyen, börtönnel megkínóztatással, akasztófával járó szabotálás-küzdelemre való felhívások a bussiness-szerződések körmonfontosságával fogalmazhatók meg? Mennyivel komolyabb lenne ez a felhívás, ha Daragó urék azt írták volna: mi szólítunk erre Titeket magyar katonák, akik eddig a Horthyak pártján álltunk, de meggyőződöttünk tévedésünkről és levonjuk belőle a konzekvenciákat!

Az a tény, hogy a kiáltványban elkerülik a horthyakat, bizonyítja a kiáltvány hamis célzatát. Hiszen Hitler kívánságára s érdekében, de Horthy Miklós és István legfőbb hadurak parancsára kell a magyar katonáknak vérezni, ezt csak tudniok kell a lázadásra vállalkozóknak, hogy kik ellen kell nekik lázadni?

A Daragóék írásműve nem a magyar katonák élete és Egyesült Nemzetek szövetségének győzelme érdekében íródott, hanem az A.M.Sz. washingtoni alibije érdekében.

May 2 - 1942

Harc

Hiányzik a forradalmi felhívásból a magyar földosztás és a demokráciának kötelező ígérete.

A népnek, amelyet mint ultima rációra: lázadásra hívnak fel, tudnia kell, hogy áldozatos küzdelme fejében mit remélhet? Magának az Egyesült Nemzetek Szövetségének győzelme, vele a magyar államhatalom függetlensége: a magyar parasztok, a magyar munkások, a kispolgári és intellektuel osztályt nem képes heroikus cselekedetekre rábírni, ha az a hitük, hogy utána minden a régieben marad. Aki nek az akasztófával és börtönnel kell szembe nézni, azok nem papiros-parasztok, hanem élő husból és vérből való nép fiai, akik joggal várják emberi jogaik teljesítését. Enélkül a remény nélkül nincsen áldozatkészség, mintahogy a fűszerboltban nem adnak sőt, cukrot szerelem okából. Biztosak vagyunk, hogy néhány hónap eseményei után majd erre is reájönnek az A.M.Sz. urai, amint tapasztalni fogják, hogy a földosztás és a demokrácia részére való elkötelezettség nélkül nem lehet — a felszínen maradni. Megint későn fogják az urak magukat reászáni és megint kifog látszani késő lépésüknél — a lóláb.

Ugyanis az utódállamok népeivel való igaz és végleges béke akarátának egyetlen mondata is kínosan hiányzik a Daragó-Kerekes-féle forradalmi kiáltványból, mintahogy

hiányzik tényleges vezérük, Eckhardt Tibor hozzájárulásának kísérő irata is. A magyar néphez való forradalmi kiáltványból, amely valóban az amerikai és vele azonos magyar győzelem érdekében íródik, nem hiányozhatik ez a passzus: Ti, magyarok, ne a szerbet, csehszlovákokot, román gyűlöljétek, hanem azokat, akik benneteket együttesen rabszolgasorban tartanak és akiket úgy hívnak: Hitler cselédei!"

A költői lelkű Daragónak milyen jól állt volna a tollára Ady sora: "Dunának, Oltnak, egy a hangja..."

És akármennyire szükíteni akarjuk érveink fölös sorát, lehetetlen még egy momentumot fel nem

hoznunk rövidség kedvéért és szerénység okából: kérdés formájában.

Mit gondolnak Daragó ur és társai: a magyar néphez való forradalmi felhívásnak, amit helyes számuk szerint rádió és repülőgépről árasztának szét Magyarországon, mikor lesz nagyobb hatása? (Mert hiszen a hatás a propaganda célja, ugyebár.) Ha azt a felhívást a Magyarországon ismeretlen Daragó ur és Kerekes ur és második Deák Ferenc ur írják-csupán alá, vagy pedig Vámbéry Rusztem, Jászi Oszkár, Fényes László, akiket olahaza mindenki ismer és akiket a dolgozó nép szeret. Aki nek üzenete mellé Károlyi Mihály oda üzenheti egy irányban küzdünk értetek, hallgassatok az Amerikából jövő szózatra. Válaszolja nek az urak — önmaguknak.

Még azt is megkell mondanunk, ha Eckhardt Tibort rábírák, hogy ő is üzenjen, elismerjük: őt is ismerik olahaza. Csak két baj lenne az ő aláírásával. Nemcsak az, hogy az Eckhardt Tibor tömegei, azok nem hajlandók forradalmat csinálni, mert a forradalom éppen ő ellenük menne, hát csak nem bolondok a sajátmaguk uradalmi szerűjét felgyújtani. Hanem az is baj: ha a magyar nép megtudja, hogy Eckhardt Tibor is forradalomra hívja fel őket, akkor nem lázadnak fel, éppen mert ismerik Eckhardt Tibort.

A magyar néphez való erkölcsi összeköttetés hiányában Daragó urék egyetlen jögcimet találtak a hozzájuk intézett kiáltványhoz. Azt hogy a mult háboru végén is ők küldtek cukrot, meg gyapjuharisnyát, miegyebet a magyar népnek. Hát most hálálják meg a fehér alsónemüket. Nem látják az urak a komikumon felül a dolog erkölcs-

telenségét? Ahelyett, hogy azt proponálták volna: kívánjuk, hogy az Egyesült Nemzetek győzelme érdekében a célra legalkalmasabbakkal együtt intézzük Kiáltványunkat a magyarsághoz, ahelyett, mint már főntebb irtuk: Alibiaktát küldtek Washingtonba.

Ne mondják rá, hogy mi az alig kétségbevonható érvek és tények felsoralkoztatásával egyenetlenséget akarunk szítani. Nagyon jól kell tudniok: nem személyi okunk van ez igazságok megírására, hanem az amerikai győzelem és a magyarság megmentési kísérletének kötelessége diktálja azt. Nem lehet egy szájból meleget és hideget fujni. Nem lehet a magyar mult büneiből a konzekvenciát le nem vonni és egyben forradalomra felhívni a magyar népet. A multak kötelékei híveinek mondjuk ezt mi, a jelen és a jövő szükségleteinek katonái.

(F. L.)

(Fényes László)